

351.01

סגן מנהל כנסיות

שמור

י"ז באייר תשנ"א
1 במאי 1991

33748

הנדון: המנזר הכרמליטי באושוויץ

1. בסתיו 1984 פלשו נזירות כרמליטיות למבנה ששימש מחסן גזים של מחנה אושוויץ. הדבר עורר סערת רוחות ברחבי העולם היהודי.
- ב-22/2/87 לאחר מו"מ קשה ומייגע חתמו בז'נבה 2 משלחות, האחת נוצרית-קתולית ובה ארבעה קרדינלים והשנייה יהודית, בראשית תיאור קליין ראש הקהילה בצרפת, על הסכם לפיו התחייבו הקתולים לפנות את המנזר באושוויץ תוך 24 חודש דהיינו 22/2/89.
- המנזר לא הורחק ממחנה אושוויץ והדבר עורר פעולות שקטות ופומביות של ארגונים יהודיים ברחבי תבל.
2. לאחר שההסכם לא קויים והמנזר לא הורחק הועלה הנושא במהלך 1989 בפני אנשי ממשל פולניים שונים ע"י מ"מ רוה"מ מר שמעון פרס בעת ביקורו בפולין והשר לענייני דתות מרז זבולון המר שאירח את שר הדתות הפולני לורנץ שביקר בארץ. כמו כן הועלה הנושא ע"י השגריר מר מרדכי פלצור בפני ש"ח הפולני.
3. רגיעת מה סביב פרשת המנזר החלה להסתמן בעקבות הצהרתו של הקרדינל וילרברנדט (WILLEBRANDS), שעמד בראש הוועדה של הוואטיקן ליחסים עם היהדות ב-18/9/89 אשר מברכת הקמתו של מרכז לתפילה ודו-שיח באושוויץ אשר יתרום להעמקת הקשרים בין נוצרים ויהודים. ההודעה ציינה גם שהכס הקדוש יהיה מוכן להשתתף במלמון המרכז אך לא נקבה בעיתוי להעתקת המנזר.
4. ב-19/2/90 פורסם שהקרדינל מחרסקי והשר הפולני יאצק אמברוזיאק הניחו אבן פינה להקמת מרכז חדש לכל הדתות סמוך למחנה אושוויץ ואשר אליו יפונה המנזר הכרמליטי.
5. בעת ביקורו של ש"ח מר משה ארנס בפולין בסוף פברואר 1990 הציע ש"ח למארחיו הפולניים הסדר שבו יפונה המנזר מיד. בתגובה הבהירו הפולנים ההסדר לפיו יוקם מרכז רוחני באושוויץ שאליו יועברו הנזירות - לכל המאוחר תוך שנה וחצי.
6. בהודעת הסכום של הדיאולוג היהודי - נוצרי בפראג שהתקיים ב-9/90 נאמר ששני הצדדים רושמים בחיזב הודעתו של הקרדינל וילרברנדט (ראו סעיף 3) ומאשרים הסכם ז'נבה מ-2/87 (ראו סעיף 1) לטובת היחסים בין נוצרים ליהודים.

-2-

כמו כן הובעה תקווה לסיום מהיר של בניית המרכז החדש בו יוכל
המנזר הכרמליטי למצוא את מקומו.

7. ב-16/11/90 אמר הקרדינל מחרסקי לשגרירינו בפולין מר מירון
גורדון שעבודות הבנייה של המרכז החדש מתקדמות יפה אך יש עדיין
קשיים כספיים במימון השלמתו.

8. ב-1/3/91 אמר האב פומגלי (FUMAGALLI) מזכיר הועדה הותיקנית
לדיאולוג דתי עם היהדות למר יצחק שוהם משגרירותינו ברומא
שלאחר תרומה אישית של האפיפיור בסך של \$100,000 שהוענקה למרכז
באוקטובר 1990 החל מסע התרמה - לא פומבי - לגיוס שאר הכספים
להשלמתו.

9. השגריר מר מירון גורדון שביקר באתר ב-16/3/91 התרשם שהבנייה
מתקדמת יפה וכי בנין מרכז התפילה נראה בשלבי סיום.

10. לסיכום - למרות שהקתולים לא עמדו בלוח הזמנים שסוכם ב-1987
והמשך שהות הנזירות הכרמליטיות במנזר נראה שהואתיקן, הכנסיה
הקתולית וממשלת פולין מעונינים לסיים הפרשה ונמשכת פעולתם
להעברת המנזר והשלמת בניית המרכז החדש תוך המשך גיוס הכספים
למימון הבנייה.

ב ב ר כ ה,

אלי ירושלמי